

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ และคุณภาพกำไร : กรณีศึกษากลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย*

ดร.รจนา ขุนแก้ว

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(ผู้ประสานงานหลัก)

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 19 ธันวาคม 2565

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 17 มีนาคม 2566

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 20 มีนาคม 2566

ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของคุณลักษณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียและประเทศไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2560 ถึง 2564 โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 773 ตัวอย่าง ประกอบด้วย คุณลักษณะกรรมการตรวจสอบ 5 ด้าน คือ ขนาดของกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงิน ความถี่ในการประชุม และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง โดยใช้ตัวแบบ Modified Jones Model (1995) ในการวัดคุณภาพกำไร ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบเพศหญิงและความถี่ในการประชุมมีอิทธิพลทำให้บริษัทมีการรายงานกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการ ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงิน และระยะเวลาดำรงตำแหน่งกับคุณภาพกำไร ทั้งนี้ หน่วยงานกำกับดูแลและผู้ถือหุ้นสามารถใช้ผลการศึกษาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกคณะกรรมการตรวจสอบต่อไป

คำสำคัญ: คณะกรรมการตรวจสอบ คุณภาพกำไร กลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย (IMT-GT)

* ผลงานนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเภททุนพัฒนานักวิจัยใหม่ รหัสโครงการวิจัย MAN6502031S

The Association between Audit Committee Characteristics and Earnings Quality: The Case of Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (IMT-GT)

Dr.Rojana Khunkaew

*Lecturer of Department of Accountancy,
Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University
(Corresponding Author)*

Received: December 19, 2022

Revised: March 17, 2023

Accepted: March 20, 2023

Dr.Muttanachai Suttipun

*Associate Professor of Department of Accountancy,
Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University*

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate the relationship between audit committee characteristics and earnings quality by collecting 773 observations from listed companies on the stock exchanges of Indonesia, Malaysia, and Thailand during the period of 2017-2021. Five characteristics of audit committees used in this study were: the number of audit committees, the proportion of women, accounting and financial expertise, the number of meetings, and tenure. Earnings quality was determined using the Modified Jones Model (1995). The results found that the proportion of female and the number of meetings influenced companies to report higher quality of earnings. However, for the size of the audit committee, accounting and financial expertise, and tenure, the findings showed that there were not related to earnings quality. Regulators and shareholders can use the results to determine the qualifications and selection of the Audit Committee.

Keywords: Audit Committee, Earnings Quality, Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (IMT-GT)

1. บทนำ

กำไรที่แสดงในงบการเงินนับเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจของนักลงทุน เพราะเป็นตัวเลขที่สะท้อนถึงโอกาสในการเติบโตของบริษัทและผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคต โดยในการรายงานผลกำไรและข้อมูลทางการเงินนั้น บริษัทจะต้องดำเนินการภายใต้หลักการบัญชีรับรองทั่วไป (Generally Accepted Accounting Principle: GAAP) มาตรฐานการบัญชี และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งจากการศึกษาในอดีตพบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนได้นำมามาตรฐานการบัญชีและรายงานทางการเงินมาปรับใช้ในระดับที่แตกต่างกัน ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการใช้มาตรฐานการบัญชีได้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีและการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศมากที่สุด ประเทศไทยและอินโดนีเซียมีความแตกต่างของหลักการบัญชีที่ปรับใช้กับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินในระดับที่เท่ากัน ลำดับถัดมาคือประเทศมาเลเซีย และประเทศที่มีความแตกต่างของหลักการบัญชีที่ใช้กับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินมากที่สุดคือฟิลิปปินส์ (Bae, Tan, & Welker, 2008) โดยความแตกต่างของการใช้มาตรฐานดังกล่าว นั้นอาจมีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไร นอกเหนือจากนั้นยังมีหลักฐานเกี่ยวกับระดับคุณภาพกำไรของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่พบว่า ประเทศสิงคโปร์ มีเสถียรภาพของกำไรสูงสุด ประเทศไทยมีความสม่ำเสมอของกำไรสูงสุด ในขณะที่ประเทศอินโดนีเซียมีระดับของเสถียรภาพและความสม่ำเสมอของกำไรในระดับต่ำที่สุด (Acaranupong, 2019)

จากกรณีการล้มละลายของ Enron และ WorldCom ซึ่งมีสาเหตุมาจากการบิดเบือนข้อมูลทางการเงิน การตกแต่งกำไร การร่วมกันทุจริตในการจัดตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อถ่ายโอนรายการทางบัญชี สหรัฐอเมริกาจึงได้เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมายกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (Sarbanes Oxley Act: SOX) โดยมีขอบเขตเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการรับรองความถูกต้องของข้อมูลทางการเงิน เพื่อปกป้องนักลงทุนจากข้อมูลที่ไม่มีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อการตัดสินใจที่ผิดพลาด ขณะเดียวกันในปี พ.ศ. 2540 ได้เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินในทวีปเอเชีย ประเทศสมาชิกที่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินจาก IMF จึงจะต้องจัดให้มีระบบการกำกับดูแลตามข้อกำหนด นับแต่นั้นมากลุ่มประเทศอาเซียนจึงมีการปรับใช้กลไกการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) อย่างกว้างขวางมากขึ้น (Charoenkitjarukorn, 2013) หากแต่เมื่อไม่นานมานี้ในปี พ.ศ. 2563 จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจในวงกว้างอีกครั้ง โดยข้อมูลจากรายงานทางการเงินในรอบบัญชีภายหลังจากแพร่ระบาดของโควิด-19 สะท้อนให้เห็นว่า บริษัทมีการจัดการกำไรเพิ่มขึ้น โดยมีการใช้หลักเกณฑ์ทางบัญชีบางประการ เช่น การปรับมูลค่ายุติธรรม ปรับสมดุลง่ายได้ และหลีกเลี่ยงการรับรู้ผลขาดทุน เพื่อจัดทำรายงานทางการเงินในช่วงวิกฤต (Lassoued & Khanchel, 2021; RYU & CHAE, 2022; Yan, Liu, Wang, Zhang, & Zheng, 2022)

คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการลดทอนการบิดเบือนข้อมูลทางการเงินของบริษัท โดยเป็นกลุ่มของคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบกระบวนการควบคุมภายใน สอบทานข้อมูลทางการเงิน รวมถึงทำหน้าที่ในการสื่อสารหรือชี้แจงข้อมูลการเงินให้กับผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอก โดยมีการศึกษาพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญอันทำให้มีการรายงานผลกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้น (Bala & Kumai, 2015; Hamdan, 2020; Mardessi & Fourati, 2020; Ngamchom, 2015) อย่างไรก็ตาม ในขณะที่คณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่เป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการนั้น ผู้บริหารเป็นตัวแทนอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ในการบริหาร กำหนดทิศทาง กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เมื่อตัวแทนทั้งสองฝ่ายมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน จึงอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ (conflict of interest) สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency

Theory) (Jensen & Meckling, 1976) เห็นได้ชัดว่า ทรัพยากรบุคคลเป็นส่วนสำคัญมากในดำเนินธุรกิจ จากทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากร (Resource Dependency Theory) Pfeffer (1972) ได้อธิบายถึงการพึ่งพากันขององค์กรและทรัพยากรที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากภายใน โดยกล่าวว่า องค์กรประกอบของคณะกรรมการบริษัทนั้นไม่ได้เกิดขึ้นอย่างอิสระ แต่เป็นสิ่งที่บริษัทดำเนินการคัดเลือก เพื่อตอบสนองกับสภาพแวดล้อมภายนอก ดังนั้นองค์กรประกอบของคณะกรรมการในแต่ละบริษัทอาจมีลักษณะแตกต่างกัน

การศึกษาส่วนใหญ่ในอดีตมีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระดับสูง หรือมีการเจาะจงเป็นรายประเทศเท่านั้น ผู้วิจัยจึงขยายขอบเขตในการศึกษา โดยครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างจากประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย มาเลเซียและไทย (IMT-GT: Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle) ทั้งสามประเทศ เป็นสมาชิกเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) อันมีความใกล้เคียงกันทางสภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีและภาษา ทำให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จะเอื้อต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน รวมถึงความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และได้มีการกำหนดแผนดำเนินงานระยะห้าปีอย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินงานแผนที่ 3 พ.ศ. 2560 ถึง 2564 เป็นแผนแรกอันนำไปสู่ยุทธศาสตร์ใหม่ในการเป็นอนุภูมิภาคแห่งบูรณาการ การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อยและมีการเติบโตอย่างยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2579 แม้ว่าทั้งสามประเทศจะมีวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานร่วมกัน แต่จากการศึกษาในอดีตยังคงพบว่า บริษัทจดทะเบียนในแต่ละประเทศนั้นมีการจัดการหรือตกแต่งตัวเลขของผลกำไร เพื่อให้บริษัทมีผลการดำเนินงานและมูลค่าหลักทรัพย์ที่สูงขึ้น (Suffian & Sanusi, 2015; Tangjitprom, 2012) ความไม่ทัดเทียมกันของคุณภาพกำไรและข้อมูลทางการเงิน อาจเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของการลงทุนในสามประเทศนี้

ดังที่กล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการตรวจสอบเป็นกลไกหนึ่งที่ทำให้บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้น ข้อมูลจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของทั้งสามประเทศ ได้กำหนดหลักเกณฑ์พื้นฐานเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบในลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยกำหนดจำนวนขั้นต่ำของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน และมีจำนวนอย่างน้อย 1 คน มีความรู้ทางด้านการบัญชีและการเงินเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงกำหนดความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 4 ครั้ง/ปี จากจุดร่วมของหลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงมีแรงจูงใจในการศึกษาว่า การกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นต่ำของคุณสมบัติคณะกรรมการตรวจสอบเพียงพอหรือไม่ในการกำกับดูแลภายใต้สภาวะการณ์ทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และภายใต้บริบทของทวีปเอเชียควรมีการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ใดหรือไม่ เพื่อให้การตรวจสอบดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าเพียงแค่การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบตามข้อกำหนดพื้นฐานของหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งผลการศึกษาจากกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ IMT-GT นั้น จะเป็นหลักฐานเพียงพอที่หน่วยงานกำกับดูแลตลาดทุนจะดำเนินการทบทวนและพัฒนาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงบริษัทสามารถพิจารณาคุณสมบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อกำหนดประกอบการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสม เพื่อให้มีการรายงานข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพ และเป็นการสนับสนุนให้ภาคธุรกิจมีการเติบโตอย่างยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ของ IMT-GT

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของกรรมการตรวจสอบ และคุณภาพทำไรของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT)
- (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพทำไรของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT)

2. ทบทวนวรรณกรรมและสมมติฐานการวิจัย

2.1 คุณลักษณะของคณะกรรมการ

ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจอย่างมาก กลุ่มประเทศอาเซียนก็ได้มีการให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการมากขึ้น สำหรับประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้นในปี พ.ศ. 2542 โดยได้ออกหลักธรรมาภิบาลที่ดีฉบับแรกของอินโดนีเซียในปี พ.ศ. 2544 และมีการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยจากข้อกำหนดใน CG Code ของประเทศอินโดนีเซีย กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนจัดตั้งคณะกรรมการจำแนกเป็น 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการบริษัท (Board of Directors) และคณะกรรมการที่ปรึกษา (Board of Commissioners) ซึ่งแต่ละกลุ่มมีอำนาจและความรับผิดชอบที่ชัดเจนตามหน้าที่ของตน โดยกล่าวคือคณะกรรมการบริษัท มีหน้าที่ในการบริหารจัดการ ในขณะที่กรรมการที่ปรึกษามีหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริษัท นอกเหนือจากนั้นแล้ว CG Code ยังได้ระบุองค์ประกอบเบื้องต้นของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบควรมีอย่างน้อย 3 ราย และจะต้องมีความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับกับความซับซ้อนของบริษัท โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการตัดสินใจ ประธานของคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องเป็นคณะกรรมการอิสระ และสมาชิกอาจประกอบด้วยกรรมการที่ปรึกษา และ/หรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกบริษัท ซึ่งสมาชิกคนใดคนหนึ่งควรมีพื้นฐานด้านบัญชีและการเงิน และควรมีการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในทุก ๆ ไตรมาส (International Finance Corporation, 2018)

ประเทศมาเลเซียได้มีการใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลกิจการเป็นครั้งแรกในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2543 โดยเป็นการเน้นย้ำถึงหน้าที่หลักในการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบ คือการตรวจสอบขอบเขตและผลลัพธ์ของหน่วยงานตรวจสอบภายในตามหลักบรรษัทภิบาลของประเทศมาเลเซีย คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการตรวจสอบการเงินรายไตรมาสและประจำปี และหารือกับผู้สอบบัญชีภายนอกเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบยังมีอำนาจอย่างชัดเจนในการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินและที่ไม่ใช่ทางการเงินของบริษัท (Mohd Saleh, Mohd Iskandar, & Mohid Rahmat, 2007) สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบนั้น ข้อกำหนดในการจดทะเบียนตาม Malaysian Code on Corporate Governance (MCCG) และตลาดหลักทรัพย์กัวลาลัมเปอร์ ได้ระบุว่า คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในมาเลเซีย จะต้องประกอบด้วยกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 ราย โดยมีกรรมการตรวจสอบส่วนใหญ่เป็นอิสระและไม่มีตำแหน่งในการบริหาร รวมถึงคณะกรรมการตรวจสอบทุกคนควรมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีและการเงิน และจะต้องมีคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นสมาชิกของ Malaysian Institute of Accountants (MIA) นอกเหนือจากนั้นแล้วยังได้กำหนดว่า ควรมีการประชุมกันอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี (Securities Commission Malaysia, 2021)

ประเทศไทยได้มีการส่งเสริมในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการที่ต้นนับแต่ปี พ.ศ. 2545 รวมถึงได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมแนวปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2560) ได้ให้คำนิยามของการกำกับดูแลกิจการที่ดีไว้ว่า คือ “การกำกับดูแลกิจการที่เป็นไปเพื่อสร้างคุณค่าให้กิจการอย่างยั่งยืน” โดยได้วางหลักปฏิบัติ หรือ CG Code อันเป็นหลักปฏิบัติสำหรับคณะกรรมการไว้ 8 ข้อ ประกอบด้วย (1) ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการในฐานะผู้นำองค์กรที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน (2) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการที่เป็นไปเพื่อความยั่งยืน (3) เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ (4) สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากร (5) ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ (6) ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เหมาะสม (7) รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูล และ (8) สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น (The Securities and Exchange Commission, 2017) นอกเหนือจากนั้นยังได้มีการกล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการชุดย่อย เพื่อให้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามส่วนงานได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน คณะกรรมการควบคุมความเสี่ยง รวมถึงคณะกรรมการการกำกับดูแลกิจการ ในปี พ.ศ. 2560 ก.ล.ต. ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการตรวจสอบ เป็นกลไกหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ ในการลดและป้องกันการทุจริตของกลุ่มผู้บริหาร โดยมีหน้าที่ในการประเมินและพัฒนาระบบควบคุมภายในให้มีความน่าเชื่อถือ สอบทานความถูกต้องของรายงานทางการเงิน รวมถึงกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง” นอกเหนือจากนั้นยังได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบไว้คือ จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องมีอย่างน้อย 3 ราย และจะต้องเป็นกรรมการอิสระ โดยสมาชิกอย่างน้อยหนึ่งรายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการบัญชีและการเงิน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริงในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบอาจขึ้นอยู่กับความซับซ้อนทางธุรกิจ โดยทั่วไปแล้วจะมีการประชุมโดยเฉลี่ยจำนวน 4 ครั้งต่อปี (The Stock Exchange of Thailand, 2023)

ตารางที่ 1 สรุปหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียน IMT-GT

หลักเกณฑ์	ประเทศอินโดนีเซีย	ประเทศมาเลเซีย	ประเทศไทย
1. จำนวนคณะกรรมการ	- อย่างน้อย 3 ราย โดยประธานของ คณะกรรมการตรวจสอบ จะต้องเป็นกรรมการอิสระ และสมาชิกอาจประกอบ ด้วยกรรมการและ/หรือ ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก บริษัท	- อย่างน้อย 3 ราย โดยคณะกรรมการส่วนใหญ่ จะต้องมีความเป็นอิสระ และทุกรายจะต้องไม่ดำรง ตำแหน่งบริหาร	- อย่างน้อย 3 ราย โดยจะต้องมีคุณสมบัติ เป็นกรรมการอิสระ

ตารางที่ 1 สรุปหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียน IMT-GT (ต่อ)

หลักเกณฑ์	ประเทศอินโดนีเซีย	ประเทศมาเลเซีย	ประเทศไทย
2. ความรู้ความเชี่ยวชาญด้าน การบัญชีและการเงิน	- สมาชิกอย่างน้อยจำนวน 1 ราย มีความรู้ความ เข้าใจในการบัญชีและ การเงิน	- คณะกรรมการทุกคนควร มีความรู้ ประสบการณ์ ด้านการบัญชีและการเงิน และอย่างน้อย 1 ราย จะต้องเป็นสมาชิกของ the Malaysian Institute of Accountants (MIA)	- สมาชิกอย่างน้อยจำนวน 1 ราย มีความรู้ความ เข้าใจ ประสบการณ์ ในด้านการบัญชีและ การเงินเพียงพอต่อการ สอบทานความน่าเชื่อถือ ของงบการเงิน
3. จำนวนครั้งในการประชุม	- อย่างน้อยควรประชุมทุก ๆ ไตรมาส (ปีละ 4 ครั้ง)	- อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง	- ขึ้นอยู่กับขนาดและลักษณะ ของธุรกิจ โดยเฉลี่ยจำนวน 4 ครั้ง/ปี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อคุณภาพกำไร เนื่องจาก คณะกรรมการตรวจสอบเป็นกลไกหนึ่งในการลดความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร จึงอาจมีอิทธิพลในการกำกับ คุดูแลผู้บริหารไม่ให้ทำการบิดเบือนข้อมูลหรือตกแต่งกำไร เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว โดยนอกเหนือจากหลักเกณฑ์ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยังได้มีการขยายขอบเขตในการศึกษาถึงปัจจัยความแตกต่างทางเพศ และระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบ อันอาจมีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรของบริษัท

2.2 คุณภาพกำไร

กำไรที่มีคุณภาพ ควรเป็นผลกำไรที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ อันสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานที่แท้จริง Arunwutthipong (2019) ให้คำนิยามของคุณภาพกำไร (Earnings Quality หรือ Quality of Earnings) ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของกำไรในปัจจุบัน เพื่อใช้พยากรณ์กำไรในอนาคตได้ กำไรจะมีคุณภาพดี ถ้าไม่มีการกลบเกลื่อนกำไรจากที่เคยพยากรณ์ไว้

ทั้งนี้ การวัดคุณภาพกำไรอาจทำได้หลายวิธี โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการศึกษา Phattanapunyawat (2019) ได้จำแนกการวัดคุณภาพกำไรเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ตัวชี้วัดคุณภาพกำไรที่ใช้ข้อมูลจากฐานบัญชี คือการใช้ข้อมูลจาก งบการเงิน เช่น ข้อมูลกำไรในปีก่อน กำไรปีปัจจุบัน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และรายการคงค้างทางบัญชี ร่วมกับสถิติในการวิเคราะห์ โดยสามารถจำแนกเป็น 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ คุณภาพรายการคงค้าง (Accrual Quality) ความยั่งยืน (Earning Persistence) ความสามารถในการพยากรณ์กำไร (Earning Predictability) และความสม่ำเสมอ ของกำไร (Earning Smoothness) และ (2) ตัวชี้วัดคุณภาพกำไรที่ใช้ข้อมูลจากฐานทางการตลาด คือการพิจารณาข้อมูล จากสภาพแวดล้อมภายนอกที่สะท้อนอยู่บนราคาหุ้นของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตอบสนองของกิจการในการรับรู้ข่าวดี และข่าวร้าย ความไวในการตอบสนองต่อข้อมูลกำไร และความผันผวนของมูลค่าหุ้น โดยสามารถจำแนกเป็น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับมูลค่าหลักทรัพย์ ความระมัดระวัง และความทันเวลา

คุณภาพรายการคงค้าง (Accrual Quality) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในการวัดคุณภาพกำไร โดยเป็นการพิจารณาถึงการจับคู่ระหว่างรายได้และค่าใช้จ่าย แม้ว่าจะยังไม่มีกรับหรือการจ่ายเงินสด เช่น การขายเชื่อ จะมีการบันทึกรายได้จากการขายในรอบบัญชีนั้นเลย โดยไม่คำนึงว่า ได้รับเงินสดเมื่อไร จึงอาจเป็นไปได้ว่า ผู้บริหารใช้ช่องทางของรายการคงค้างในการตกแต่งข้อมูล เพื่อให้มีกำไรที่เพิ่มขึ้น จากการเร่งรับรู้รายได้จากการขายเชื่อในรอบปีปัจจุบัน ในการพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางบัญชีและวัดระดับคุณภาพของกำไร จึงเน้นไปที่ข้อมูลของรายการคงค้าง โดยหากรายการคงค้างมีค่าต่ำอาจตีความได้ว่า มีคุณภาพกำไรสูง ในทางตรงกันข้าม หากรายการคงค้างมีค่าสูงอาจตีความได้ว่า มีคุณภาพกำไรต่ำ (Mankan, 2015) จากการวิจัยในอดีตได้มีการคำนวณคุณภาพของรายการคงค้าง ได้แก่ 1. The De Angelo Model (1986) 2. The Healy Model (1985) 3. The Jones Model (1991) 4. The Modified Jones Model (1995)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้การวัดคุณภาพกำไรด้วย The Modified Jones Model (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995) ซึ่งมีการใช้กันอย่างแพร่หลายในช่วงหลายปีที่ผ่านมาและค่อนข้างให้ผลการศึกษาที่ชัดเจนเมื่อเทียบกับวิธีการคำนวณคุณภาพรายการคงค้างอื่นที่มีการวัดโดยพิจารณาจากรายการคงค้างรวมและสินทรัพย์รวม (DeAngelo, 1986; Healy, 1985) อีกทั้งยังมีการศึกษาในอดีตสนับสนุนว่า Modified Jones Model เป็นตัวแบบที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการตรวจจับการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างบัญชี (Bartov, Gul, & Tsui, 2000; Peasnell, Pope, & Young, 2000) Dechow et al. (1995) ได้พัฒนาตัวแบบของ Jones (1991) โดยการนำเอาการเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้ หักออกจาก การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขาย อันเนื่องจากแนวคิดที่ว่า การจัดการกำไรผ่านรายการขายเชื่อ กระทำได้ง่ายกว่า ยอดขายเป็นเงินสด ดังมีรายละเอียดในการพยากรณ์ ดังนี้

$$TA_{i,t} = NI_{i,t} - CFO_{i,t}$$

โดย $TA_{i,t}$ = รายการคงค้างรวม ในปีที่ t

$NI_{i,t}$ = กำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษ ในปีที่ t

$CFO_{i,t}$ = กระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน ในปีที่ t

$$NDA_{i,t} = \alpha_1 \frac{1}{A_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \alpha_3 \frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t}$$

โดย $NDA_{i,t}$ = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ในปีที่ t

$\Delta REV_{i,t}$ = รายได้ในปี t หักรายได้ในปีที่ $t-1$

$\Delta REC_{i,t}$ = ลูกหนี้สุทธิในปี t หักลูกหนี้สุทธิในปีที่ $t-1$

$PPE_{i,t}$ = ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคาในปีที่ t

$A_{i,t-1}$ = สินทรัพย์รวมในปีที่ $t-1$

$\varepsilon_{i,t}$ = ค่าความคาดเคลื่อน ในปีที่ t

จากสมการดังกล่าวข้างต้นจะได้รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งจะนำไปใช้ในการพยากรณ์รายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual (DA)) ดังนี้

$$DA_{i,t} = \frac{TA_{i,t}}{A_{i,t-1}} - NDA_{i,t}$$

โดย $DA_{i,t}$ = รายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ในปีที่ t
 $TA_{i,t}$ = รายการคงค้างรวม ในปีที่ t
 $A_{i,t-1}$ = สินทรัพย์รวมในปีที่ $t-1$
 $NDA_{i,t}$ = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ในปีที่ t

โดยในการศึกษาผู้วิจัยเลือกใช้ค่าสัมบูรณ์ (Absolute Term) ของรายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร เนื่องจากการวัดการจัดการกำไรด้วย Modified Jones Model อาจมีผลเป็นได้ทั้งค่าบวกและลบ หากแต่การศึกษาในครั้งนี้สนใจศึกษาเพียงในส่วนขนาดของการจัดการกำไร อันส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรที่ลดลง มิได้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงทิศทางการใช้ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการศึกษา

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Jensen and Meckling (1976) ได้พัฒนาทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ในการอธิบายถึงความสัมพันธ์บุคคลสองฝ่าย คือ ตัวการ (Principal) และ ตัวแทน (Agency) โดยตัวการมีฐานะเป็นเจ้าของ และยินยอมมอบทรัพยากรและสิทธิในการจัดการที่ตนมีอยู่ให้กับตัวแทน ทั้งนี้ ตัวการคาดหวังจะได้รับผลตอบแทนที่สูงที่สุดจากทรัพยากร ในขณะที่ตัวแทนเองจะได้รับค่าตอบแทนจากการบริหารจัดการ สำหรับกิจการขนาดใหญ่ซึ่งเจ้าของกิจการอาจไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก เนื่องมาจากข้อจำกัดเกี่ยวกับทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านบางประการ จึงอาจจำเป็นต้องมีการตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร หากในกรณีที่ผู้บริหารมิได้คำนึงผลประโยชน์ของบริษัทเป็นสำคัญ แต่มีการใช้อำนาจในการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์หรือนโยบายการบัญชี บิดเบือนข้อมูล แสดงผลการดำเนินงานที่สูงเกินจริง เพื่อให้ตนเองได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างกัน (Conflict of Interest) นอกเหนือจากนั้นยังอาจเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันเกี่ยวกับข้อมูล (Information Asymmetry) เนื่องจากผู้บริหารอาจรับรู้และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากกว่าผู้ถือหุ้น (เจ้าของกิจการ) จึงมีโอกาสดำเนินการบิดเบือนข้อมูลต่อผู้ถือหุ้นในส่วนที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้ถือหุ้น (เจ้าของกิจการ) จึงจำเป็นที่จะต้องมีการแต่งตั้งบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งเป็นตัวแทนเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร เพื่อรักษาผลประโยชน์สูงสุดให้กับกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการของตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียและประเทศไทย ที่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในการจัดตั้งคณะกรรมการชุดย่อยของบริษัทกลุ่มหนึ่ง คือ “คณะกรรมการตรวจสอบ” ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลระบบการควบคุมภายใน ติดตามการทำงานของฝ่ายบริหาร รวมถึงสอบทานข้อมูลทางการเงิน ในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้ทฤษฎีตัวแทนในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพกำไร อันจะสามารถอธิบายได้ว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลทำให้บริษัทมีการรายงานกำไรที่มีคุณภาพ อันจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์ได้มีการกำหนดไว้ในลักษณะของจำนวนขั้นต่ำในแต่ละด้าน ทั้งในเรื่องของขนาด ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงิน และจำนวนครั้งในการประชุม อย่างไรก็ตามยังคงมีคุณสมบัติด้านอื่นที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่น เพศ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และประสบการณ์การทำงาน เป็นต้น ทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากร (Resource Dependency Theory) เป็นส่วนหนึ่งที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ขององค์กรกับการพึ่งพาทรัพยากรที่มีอาจสร้างขึ้นเองได้ กล่าวว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทไม่ได้เกิดขึ้นอย่างอิสระ หากแต่เป็นการตอบสนองกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (Pfeffer, 1972) ดังนั้นภายใต้สภาวะการณ์ทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป บริษัทอาจมีความจำเป็นในการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติอื่นนอกเหนือจากข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ เช่น ความสามารถในการสื่อสาร โดยมีการศึกษาในอดีตพบว่า เพศหญิงมีความสามารถในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนความละเอียดรอบคอบมากกว่าเพศชาย ซึ่งอาจส่งผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานและมีการรายงานข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้น (Husted & de Sousa-Filho, 2019) อีกทั้งเพศหญิงยังมีความสามารถในการรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าเพศชาย จึงมีการระมัดระวังในการปฏิบัติงานสูงกว่า การมีคณะกรรมการตรวจสอบเป็นเพศหญิงจึงมีอิทธิพลทำให้บริษัทมีการจัดการกำไรลดลงได้ (Gavious, Segev, & Yosef, 2012; Peni & Vähämaa, 2010) นอกเหนือจากนั้นในการจะปฏิบัติหน้าด้านการตรวจสอบ/กำกับดูแล อาจจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาในการสั่งสมประสบการณ์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในกระบวนการดำเนินงานของบริษัท สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ วิธีการ/เทคนิคในการตรวจสอบข้อมูล รวมถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจากการศึกษาในอดีตพบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการนั้นมีส่วนสนับสนุนให้บริษัทมีการรายงานข้อมูลกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยอาจเนื่องมาจากคณะกรรมการที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ยาวนาน จะมีศักยภาพในการกำกับดูแลและลดทอนโอกาสในการบิดเบือนข้อมูลทางการเงินของผู้บริหารได้ (Braswell, 2018; Leekamjorn, 2018)

2.4 สมมติฐานการวิจัย

จำนวนคณะกรรมการ

คณะกรรมการตรวจสอบเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญที่ทำการวางแผนและควบคุมการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของกระบวนการควบคุมภายใน และการสอบทานข้อมูลทางการเงินของบริษัท จากงานการศึกษาบริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซีย Mardjono and Chen (2020) ได้ศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะกรรมการตรวจสอบต่อการจัดการกำไรของบริษัท ในระหว่างปี ค.ศ. 2013–2018 พบว่า บริษัทที่มีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบมากกว่าจะมีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างทางบัญชีลดลง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือบริษัทที่มีการรายงานกำไรที่มีคุณภาพสูงขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาความสัมพันธ์ของจำนวนคณะกรรมการต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในบาห์เรนของ Albedal, Hamdan, and Zureigat (2020) ที่ผลการศึกษสามารถอธิบายได้ว่า ยิ่งบริษัทมีคณะกรรมการตรวจสอบในจำนวนสูง จะทำให้มีประสิทธิภาพในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลการเงินสูงขึ้น อันส่งผลให้บริษัทมีคุณภาพกำไรที่สูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาบริษัทจดทะเบียนประเทศกาน่าที่พบว่า จำนวนของกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวก

ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน เนื่องจากความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการที่มีความแตกต่างกัน จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Agyei-Mensah, 2019)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในประเทศมาเลเซียของ Al-Rassas and Kamardin (2015) พบว่า บริษัทที่มีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบจำนวนมากจะมีการรายงานกำไรที่มีคุณภาพต่ำลง อันอาจเนื่องจากว่า คณะกรรมการตรวจสอบขนาดเล็กสามารถตอบสนองได้รวดเร็วและดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคณะกรรมการตรวจสอบขนาดใหญ่ (Jensen, 2010) นอกเหนือจากนั้นผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบและการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซียเมื่อไม่นานมานี้ ยังมีผลการศึกษาที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างปัจจัยดังกล่าว (Setiawan, Phua, Chee, & Trinugroho, 2020) อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยเชื่อว่า คณะกรรมการแต่ละท่านมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การมีจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบจำนวนมาก จึงอาจนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นและอาจส่งผลให้มีการกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้น จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H1 จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ

ความแตกต่างทางเพศของคณะกรรมการ

จากงานวิจัยในอดีตทั้งในส่วนของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาพบว่า คณะกรรมการเพศหญิงมีศักยภาพในการสื่อสาร ยึดหลักความระมัดระวัง และมีการรายงานข้อมูลที่มีคุณภาพ ทั้งในส่วนที่เป็นข้อมูลการเงินและไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการเพศหญิงและคุณภาพกำไรของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซียของ Tee and Kasipillai (2021) ผลการศึกษพบว่า การปฏิบัติงานของกรรมการเพศหญิงเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ทำให้บริษัทมีกำไรที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับหลักฐานการศึกษาจากกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซียที่พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลทำให้มีการจัดการกำไรที่ลดลง และส่งผลให้บริษัทมีการรายงานกำไรคุณภาพมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงิน (Setiawan et al., 2020; Susanto, 2016)

จากวรรณกรรมในอดีตยังได้อธิบายเหตุผลของความสัมพันธ์เพิ่มเติมไว้ว่า อาจเนื่องมาจากการที่เพศหญิงมีความระมัดระวังในการปฏิบัติงานค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นจึงมีการรายงานผลกำไรที่มีคุณภาพสูงและตรงกับผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการมากกว่านั่นเอง (Gavious et al., 2012; Peni & Vähämaa, 2010; Srinidhi, Gul, & Tsui, 2011) อย่างไรก็ตามยังคงมีการศึกษาบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างคณะกรรมการเพศหญิงและคุณภาพกำไรที่วัดด้วยความระมัดระวังทางบัญชี (Boonlert-U-Thai & Phakdee, 2019) จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวผู้วิจัยเชื่อว่า เพศหญิงจะมีการปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและมีความละเอียดรอบคอบมากกว่าเพศชาย ซึ่งนับเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมในปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลและสอบทานข้อมูลทางการเงิน จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H2 สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ

ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงิน

การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของคณะกรรมการตรวจสอบ แม้ว่าจากการศึกษาบริษัทในประเทศไทยในอดีตจะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความสามารถของคณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพกำไร (Kabkung, Meeampol, & Pajongwong, 2020; Leekamjorn, 2018; Piyawiboon, 2016) แต่ยังคงมีหลักฐานจากงานวิจัยในอดีตที่พบว่า ความรู้ความเชี่ยวชาญทางการบัญชีและการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการกำไรและคุณภาพกำไร Setiawan et al. (2020) ได้ศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบต่อการจัดการกำไรในประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงินนั้นมีแนวโน้มที่จะใช้รู้ความเชี่ยวชาญในการตกแต่งกำไรมากยิ่งขึ้น อันอาจเกี่ยวเนื่องกับผลประโยชน์ส่วนตน

ในขณะที่การศึกษาของ Mardjono and Chen (2020) ซึ่งได้ทำการศึกษากลุ่มบริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซียเช่นกัน กลับพบว่า บริษัทที่คณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงินจะมีการจัดการกำไรลดลง โดยอาจเนื่องมาจากการใช้ความเชี่ยวชาญดังกล่าวในการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาในประเทศไทย ของ Ngamchom (2015) ที่พบว่า หากกิจการมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับบัญชีและการเงินจะส่งผลทำให้มีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ลดลง อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น/เจ้าของกิจการ มีหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ดังนั้นการมีความรู้ทางบัญชีและการเงิน จึงสามารถสอบทานความถูกต้องของข้อมูลทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Badolato, Donelson, & Ege, 2014; Bala & Kumai, 2015; Ngamchom, 2015) จากวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นอาจสามารถคาดการณ์ได้ว่า ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงิน มีส่วนสนับสนุนให้คณะกรรมการตรวจสอบสามารถสอบทานข้อมูลทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาจึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H3 สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ

ความถี่ในการประชุม

การประชุมของคณะกรรมการนับเป็นสิ่งสำคัญในการที่สมาชิกจะได้ทำการหารือถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การประเมินถึงคุณภาพของระบบการควบคุมภายใน การสอบทานข้อมูลรายงานทางการเงิน โดยหากมีการประชุมที่สม่ำเสมอจะทำให้สามารถทำการปรับปรุง แก้ไข ได้อย่างทันเวลา จากหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และประเทศไทย มีข้อกำหนดอย่างน้อยจำนวน 4 ครั้งต่อปี อย่างไรก็ตามผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังกล่าวยังไม่เป็นที่แน่ชัดในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยผลการศึกษาของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซีย Setiawan et al. (2020) และ Susanto (2016) ทำการศึกษาพบว่า ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีผลทำให้บริษัทมีการจัดการกำไรที่เพิ่มขึ้น อันส่งผลให้คุณภาพกำไรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Al-Rassas and Kamardin (2015) ที่ได้ทำการศึกษารายงานกำไรที่มีคุณภาพต่ำ โดยอาจเนื่องมาจากการกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของสูง ซึ่งส่งผลต่อความเป็นอิสระและความเป็นผู้ดำเนินการประชุมของกรรมการตรวจสอบที่ไม่อาจดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่งานวิจัยจาก Kabkung et al. (2020) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพทำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพทำไร โดยได้อธิบายว่า แม้ว่าจะมีความแตกต่างของความถี่ในการเข้าประชุมก็ตาม คณะกรรมการตรวจสอบมีความรับผิดชอบและมีการสอบทานข้อมูลทางการเงินร่วมกับผู้บริหาร และผู้สอบบัญชีตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นความถี่ในการประชุมจึงไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

แม้ว่าจากผลการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนยังคงไม่มีความแน่ชัด ผู้วิจัยเชื่อว่า การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการตรวจสอบ จะส่งผลทำให้บริษัทมีกำไรที่มีคุณภาพสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริง โดยมีผลการศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนจำนวน 110 บริษัทแรก (เรียงตามตัวอักษร) จากดัชนี S&P 500 พบว่า ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการทำไร อันส่งผลทำให้มีการรายงานกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยอธิบายได้ว่า คุณภาพของข้อมูลดังกล่าวเกิดจากการที่คณะกรรมการมีการปรึกษาหารือกัน มีการสอบทานและกำหนดทิศทางในการป้องกันการทุจริต อันทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่ลดลง (Xie, Davidson III, & DaDalt, 2003) ในการศึกษาจึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H4 ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพทำไรอย่างมีนัยสำคัญ

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

จากหลักฐานการศึกษาบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย Leekamjorn (2018) พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการจัดการทำไรผ่านรายการคงค้าง ซึ่งสามารถตีความได้ว่า หากคณะกรรมการตรวจสอบมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่ยาวนานขึ้นนั้น จะมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานตรวจสอบ จึงอาจสามารถควบคุมและป้องกันพฤติกรรมการจัดการทำไรของผู้บริหารได้ อันจะส่งผลให้กิจการมีการรายงานผลกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้น นอกเหนือจากนั้น Braswell (2018) ได้ขยายขอบเขตการศึกษาครอบคลุมถึงการจัดการทำไรผ่านกิจกรรมดำเนินงาน โดยมีหลักฐานชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลานานมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน อันส่งผลให้มีการจัดการทำไรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Nipper (2021) ที่ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการตรวจสอบและคุณภาพของการรายงานข้อมูลทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาดำรงตำแหน่งของประธานคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการทำไรผ่านรายการคงค้าง อันส่งผลทำให้บริษัทมีคุณภาพทำไรที่ลดลง กล่าวคือเมื่อประธานคณะกรรมการตรวจสอบมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งยาวนานขึ้น จะมีแรงจูงใจในการจัดการทำไรให้มีมูลค่าสูงตามมาตรฐาน เพื่อรักษาภาพลักษณ์ของบริษัทและศักยภาพในการปฏิบัติงานของตน อย่างไรก็ตามยังคงมีงานวิจัยในอดีตพบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการรายงานข้อมูลทางการเงินและคุณภาพทำไร (Onyabe, Okpanachi, Nyor, Yahaya, & Ahmed, 2018) จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยเชื่อว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่ยาวนานทำให้มีการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ อันจะทำให้คณะกรรมการตรวจสอบสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในส่วนของการรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและลดความขัดแย้งภายในกิจการระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H5 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพทำไรอย่างมีนัยสำคัญ

นอกเหนือจากปัจจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบแล้วนั้น อาจมีตัวแปรอื่นที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ผู้วิจัยจึงได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการกำหนดตัวแปรควบคุมในการวิจัย ประกอบด้วย ขนาดของกิจการ (SIZE) จากการศึกษาในอดีตที่ได้ทำการวัดขนาดของกิจการด้วยค่าลอการิทึมของสินทรัพย์พบว่า ขนาดกิจการเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างกำไร (Muenkaew, 2019) และมีความสัมพันธ์ในเชิงลบต่อการบิดเบือนข้อมูลทางการเงินและการจัดการกำไร (Boone, Khurana, & Raman, 2010; Susanto, 2016) ความเสี่ยง (LEVERAGE) คือ อัตราส่วนหนี้สิน/ส่วนของผู้ถือหุ้น จากแนวคิดที่ว่า ผู้บริหารพยายามหลีกเลี่ยงการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้ในบางเงื่อนไขที่มีการกำหนดจากตัวเลขข้อมูลทางบัญชี เช่น สัญญาเงินกู้ของกิจการกำหนดการคงอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไว้ ส่งผลให้ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะตกแต่งบัญชี โดยการเพิ่มกำไรในช่วงเวลาที่มีแนวโน้มว่า จะผิดสัญญาเพื่อคงไว้ซึ่งอัตราส่วนทางการเงิน (Phetruen, 2018) อายุกิจการ (AGE) คือ จำนวนปีของกิจการตั้งแต่ก่อตั้งบริษัท จากการศึกษาในอดีตพบว่า บริษัทที่เพิ่งก่อตั้งหรือยังมีอายุกิจการน้อยจะมีข้อมูลเฉพาะของบริษัทน้อยกว่า ทำให้เกิดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับธุรกิจมากขึ้น ซึ่งรวมถึงความไม่แน่นอนเกี่ยวกับคุณภาพรายงานทางการเงิน (Ecker, Francis, Kim, Olsson, and Schipper, 2006) ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (AUDIT TYPE) จากการศึกษาในอดีตพบว่า สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่หรือ BIG4 มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถจำกัด/ลดทอนระดับการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ที่วัดด้วย Modified Jones Model ได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Non big-4 (Kalbuana, Suryati, & Pertiwi, 2022; Krishnan, 2003; Lopes, 2018) ประเภทอุตสาหกรรม (TYPE) โดยจากการศึกษาในอดีตพบว่า แต่ละอุตสาหกรรมมีการรับรู้รายการ การตัดจำหน่าย และการประมาณการอายุและมูลค่า โดยใช้หลักการประมาณการ ซึ่งจะส่งผลต่อรายการคงค้าง รวมทั้งมีลักษณะการดำเนินธุรกิจ ความเสี่ยงที่ต้องเผชิญ รวมถึงนโยบายทางการเงินที่ใช้ ทำให้คุณภาพกำไรมีความแตกต่างกันในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม (Teratdilokkul & Petchchedchoo, 2019) รวมถึงในการวิจัยยังได้มีการควบคุมอิทธิพลจากปัจจัยทางด้านประเทศและปีที่ทำการเก็บข้อมูลในการศึกษา โดยได้ทำการวัดค่าของประเภทอุตสาหกรรม ประเทศ และปี ด้วยตัวแปรหุ่น

3.ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT) โดยประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอินโดนีเซียในกลุ่ม TOP80 (Indonesia Stock Exchange) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซีย ในกลุ่ม TOP100 (Bursa Malaysia) และบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET100 (The Stock Exchange of Thailand) ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560 ถึง 2564 รวมจำนวน 280 บริษัท เนื่องจากบริษัทที่จัดอยู่ในกลุ่มดัชนีดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีมูลค่าตลาดและสภาพคล่องในการซื้อขายสูงสุด จึงอยู่ในความสนใจของนักลงทุน และกองทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยพื้นฐานในการคัดกรองของดัชนี TOP80/TOP100/SET100 นั้นอาจไม่ได้มาจากผลการดำเนินงานหรือฐานะทางการเงินของบริษัท ดังนั้นหากนักลงทุนมีความเชื่อมั่นจากการจัดอันดับหลักทรัพย์ดังกล่าวเพียงอย่างเดียว และมองข้ามคุณภาพของข้อมูลในรายงานการเงิน อาจทำให้มีการตัดสินใจผิดพลาดได้ ประกอบกับการแพร่ระบาดของ COVID-19

ซึ่งอาจส่งผลต่อการบิดเบือนข้อมูลทางการเงิน หน่วยงานกำกับดูแลจึงอาจจำเป็นต้องมีการพิจารณาถึงกลไกหรือหลักเกณฑ์อื่น ๆ เพิ่มเติม อันจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน

การศึกษาได้ทำการจำกัดกลุ่มตัวอย่างโดย (1) ไม่เป็นบริษัทประเภทกองทุน จำนวน 57 บริษัท (2) ไม่เป็นบริษัทที่มีวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีไม่ตรงกับวันที่ 31 ธันวาคม จำนวน 46 บริษัท (3) ไม่เป็นบริษัทที่มีข้อมูลรายงานประจำปีไม่ครบถ้วนตลอดระยะเวลาของการวิจัย จำนวน 13 บริษัท และ (4) บริษัทที่มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรไม่ครบถ้วนและมีความผิดพลาด เนื่องจากความผิดพลาดในการเก็บข้อมูล จำนวน 17 ตัวอย่าง (รายงานประจำปี) จากเงื่อนไขดังกล่าวจึงมีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งสิ้น 773 ตัวอย่าง (รายงานประจำปี)

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ประเทศ			รวม
	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	ไทย	
1. อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	25	10	35	70
2. อุตสาหกรรมอุปโภคและบริโภค	15	35	0	50
3. อุตสาหกรรมการผลิต	25	20	10	55
4. อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์	55	20	60	135
5. อุตสาหกรรมทรัพยากร	53	20	80	153
6. อุตสาหกรรมบริการ	30	50	75	155
7. อุตสาหกรรมเทคโนโลยี	25	25	40	90
8. อื่น ๆ	45	20	0	65
รวม	273	200	300	773

3.2 ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร

ตารางที่ 3 รายละเอียดตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปร	คำย่อ	วิธีการวัดค่าตัวแปร
ตัวแปรอิสระ:		
ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ	AC_SIZE	จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ
เพศ	AC_GEN	ร้อยละของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง
ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงิน	AC_EXP	ร้อยละของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีหรือการเงิน โดยวัดจากคณะกรรมการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาการบัญชีและการเงิน
ความถี่ในการประชุม	AC_MEET	จำนวนครั้งของการประชุมในรอบระยะเวลาหนึ่งปี
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	AC_TEN	ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการตรวจสอบจากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต
ตัวแปรตาม:		
คุณภาพกำไร	EQ	วัดค่าโดยใช้ค่าสัมบูรณ์ (Absolute Term) ของรายการคงค้างภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร จากแบบจำลอง Modified Jones Model (Dechow et al., 1995) โดยมีช่วงระยะเวลาในการทดสอบคือ ปี พ.ศ. 2560 ถึง 2564
ตัวแปรควบคุม:		
ขนาดของกิจการ	SIZE	ค่าลอการิทึมสินทรัพย์ของบริษัท (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)
ความเสี่ยง	LEV	หนี้สิน/ส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)
อายุกิจการ	AGE	อายุของกิจการตั้งแต่วันก่อตั้งบริษัท (ปี)
ประเภทผู้สอบบัญชี	BIG4	ตัวแปรหุ่น โดยกำหนด 0 = Non-Big4 และ 1 = Big 4
ประเทศ	COUNT	ตัวแปรหุ่น โดยกำหนด 1 = อยู่ในประเทศนั้น ๆ และ 0 = ไม่อยู่ในประเทศนั้น ๆ โดยจำแนกเป็น (1) = ประเทศอินโดนีเซีย (2) = ประเทศมาเลเซีย และ (3) = ประเทศไทย ทั้งนี้ ได้กำหนดประเทศอินโดนีเซียเป็นฐานในการวิเคราะห์

ตารางที่ 3 รายละเอียดตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร (ต่อ)

ตัวแปร	คำย่อ	วิธีการวัดค่าตัวแปร
ประเภทอุตสาหกรรม	INDUS	ตัวแปรหุ่น โดยกำหนด 1 = อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม และ 0 = ไม่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ได้จำแนกออก เป็น 8 อุตสาหกรรม ดังนี้ (1) อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (2) อุตสาหกรรมอุปโภคและบริโภค (3) อุตสาหกรรมการผลิต (4) อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ (5) อุตสาหกรรมทรัพยากร (6) อุตสาหกรรมบริการ (7) อุตสาหกรรมเทคโนโลยี (8) อุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ เป็นฐานในการวิเคราะห์
ปี	YEAR	ตัวแปรหุ่น โดยกำหนด 1 = เป็นกลุ่มตัวอย่างในปีนั้น และ 0 = ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างในปีนั้น ซึ่งจำแนกเป็น (1) = 2560, (2) = 2561, (3) = 2562, (4) = 2563 และ (5) = 2564 ทั้งนี้ ได้กำหนดปี พ.ศ. 2564 เป็นปีฐานในการวิเคราะห์

3.3 การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

(1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลในการวิจัยแสดงผลในรูปของค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) เพื่อทดสอบปัญหาความซ้ำซ้อนของตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาก่อนการทดสอบความความสัมพันธ์

(3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพทำไรของกลุ่มประเทศในสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย (IMT-GT: Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle) โดยทำการทดสอบข้อมูล Panel data ด้วย Pooled OLS Regression ตามสมการในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ดังนี้

$$EQ = \beta_0 + \beta_1 AC_SIZE_{i,t} + \beta_2 AC_GEN_{i,t} + \beta_3 AC_EXP_{i,t} + \beta_4 AC_MEET_{i,t} + \beta_5 AC_TEN_{i,t} + \beta_6 SIZE_{i,t} + \beta_7 LEV_{i,t} + \beta_8 AGE_{i,t} + \beta_9 BIG4_{i,t} + \beta_{10} COUNT + \beta_{11} INDUS + \beta_{12} YEAR + \varepsilon_{i,t}$$

4. ผลการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพกำไรของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย จากกลุ่มตัวอย่างในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560 ถึง 2564 จำนวน 773 ตัวอย่าง จากผลการศึกษาสถิติเชิงพรรณนาในตารางที่ 4 พบว่า ประเทศอินโดนีเซียมีค่าเฉลี่ยของคุณภาพกำไร ที่วัดด้วย Modified Jones Model เท่ากับ 88.20 ค่าต่ำสุด 0.18 และสูงสุด 204.68 ในขณะที่คุณภาพกำไรของประเทศมาเลเซียและประเทศไทยนั้นมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน คือ 0.03 และ 0.04 ตามลำดับ นอกเหนือจากนั้นแล้วผลการวิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า คุณภาพกำไรของประเทศอินโดนีเซียมีความแตกต่างกันสูงถึง 51.60 นั้นอาจสามารถตีความได้ว่า บริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซียมีคุณภาพกำไรที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย

ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบพบว่า ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียมีจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบมากกว่าประเทศไทย โดยมีจำนวนสูงสุดของคณะกรรมการจำนวน 6 คน ในขณะที่ประเทศไทยมีจำนวนสูงสุดคือ 4 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทั้ง 3 ประเทศพบว่า มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนคณะกรรมการไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยมากนัก ในด้านเพศของคณะกรรมการตรวจสอบพบว่า ประเทศมาเลเซียมีสัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบเพศหญิงสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 26.96 (SD = 22.75) รองลงมาคือประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย ตามลำดับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 16.83 (SD = 20.97) และ 15.45 (SD = 17.76)) ในด้านความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบพบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการบัญชี/การเงินสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 41.36 (SD = 16.28) รองลงมาคือประเทศอินโดนีเซีย ร้อยละ 39.40 (SD = 14.99) และมาเลเซีย ร้อยละ 35.23 (SD = 11.53) ในปัจจัยด้านความถี่ในการประชุมพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอินโดนีเซียมีการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในจำนวนสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10 ครั้ง/ปี (SD = 9.23) รองลงมาคือประเทศไทย ค่าเฉลี่ยโดยประมาณจำนวน 8 ครั้ง/ปี (SD = 3.68) และประเทศมาเลเซียมีการประชุมโดยประมาณ 7 ครั้ง (SD = 2.77) ในด้านระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยวัดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาในอดีตพบว่าประเทศไทยมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.45 ปี (SD = 14.52) รองลงมาคือประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20 ปี (SD = 11.81) และ 9.17 ปี (SD = 5.67) ตามลำดับ นอกเหนือจากนั้นในส่วนของตัวแปรควบคุมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีขนาดกิจการที่วัดด้วยค่าลอการิทึมสินทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียและประเทศไทยไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.67, 21.46 และ 21.47 ตามลำดับ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นโดยเฉลี่ยของประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียและประเทศไทย เท่ากับ 1.22, 1.28 และ 1.53 เท่า โดยสามารถตีความได้ว่า บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยสูงสุด นอกเหนือจากนั้นในด้านอายุเฉลี่ยของบริษัทพบว่า บริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียและประเทศไทย มีอายุของธุรกิจนับแต่มีการก่อตั้งบริษัทโดยเฉลี่ยเท่ากับ 43 ปี, 37 ปี และ 31 ปี ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่า บริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซียมีการดำเนินธุรกิจมายาวนานที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายประเทศ

ตัวแปร/ประเทศ	อินโดนีเซีย (273 ตัวอย่าง)				มาเลเซีย (200 ตัวอย่าง)				ไทย (300 ตัวอย่าง)			
	Mean	Std. Deviation	Min	Max	Mean	Std. Deviation	Min	Max	Mean	Std. Deviation	Min	Max
EQ	88.20	51.60	0.18	204.68	0.03	0.03	0.00	0.17	0.04	0.05	0.00	0.52
AC_SIZE	3.24	0.50	3	6	3.53	0.67	3	6	3.11	0.32	3	4
AC_GEN	15.45	17.76	0	66.67	26.96	22.75	0	75	16.83	20.97	0	75
AC_EXP	39.40	14.99	16.67	100	35.23	11.53	16.67	66.67	41.36	16.28	0	100
AC_MEET	10.04	9.23	2	45	6.46	2.77	4	21	7.94	3.68	4	21
AC_TEN	9.17	5.67	0.75	27	20	11.81	1	57	22.45	14.52	0	59
SIZE	23.67	2.44	18.55	28.56	21.46	1.47	18.29	24.53	21.47	1.30	18.56	25.25
LEV	1.22	1.28	0.04	9.87	1.28	1.91	-6.51	12.51	1.53	1.70	0.15	19.13
AEG	43.40	20.38	5	108	36.68	12.28	10	60	30.95	12.31	2	60

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ในการใช้ผู้สอบบัญชี Big-4 and Non-Big 4

ประเทศ/อุตสาหกรรม	Big4		Non-Big4	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
รายประเทศ				
ประเทศอินโดนีเซีย	164	60.07	109	39.93
ประเทศมาเลเซีย	168	84.00	32	16.00
ประเทศไทย	279	93.00	21	7.00
รวม	611	79.04	162	20.96

ผลการศึกษาจากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในการใช้ผู้สอบบัญชีจากสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่ หรือ BIG4 ในการตรวจสอบรายงานการเงินของบริษัท จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 773 ตัวอย่าง ในภาพรวมพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการใช้ผู้สอบบัญชีจาก BIG4 จำนวน 611 หรือคิดเป็นร้อยละ 79.04 โดยเมื่อพิจารณาจำแนกรายประเทศพบว่า บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยมีการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีจาก BIG4 สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93 รองลงมาคือ ประเทศมาเลเซีย คิดเป็นร้อยละ 84 และบริษัทจดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซียมีการใช้ผู้สอบบัญชีจาก BIG 4 ในจำนวนต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60

การศึกษายังได้มีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร โดยแม้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 6 จะพบว่าคุณภาพกำไร คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบและตัวแปรควบคุม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรในแต่ละคู่ แต่หากพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้วนั้นพบว่า มีค่าไม่เกิน 0.80 ดังนั้นจึงสามารถตีความได้ว่าไม่มีปัญหาในเรื่อง Multicollinearity ของการศึกษา (Hair et al., 2014) นอกเหนือจากนั้นแล้วยังได้มีการทดสอบสมมติฐานเบื้องต้นเพิ่มเติมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล Panel Data โดยจากการทดสอบปัญหาความเป็นอิสระของค่าความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วย Wooldridge Test พบว่า ในการศึกษาไม่เกิดปัญหาดังกล่าว ($P = 0.8162$) และจากการทดสอบด้วย Modified Wald Test การศึกษาไม่พบปัญหาเกี่ยวกับความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน (Heteroskedasticity) เช่นกัน ($P = 0.8396$)

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร

	EQ	AC_SIZE	AC_GEN	AC_EXP	AC_MEET	AC_TEN	SIZE	LEV	AEG	BIG4
AC_SIZE	-0.0176	1.0000								
AC_GEN	-0.1350**	0.1229**	1.0000							
AC_EXP	-0.0070	-0.2235**	0.0759*	1.0000						
AC_MEET	0.1283**	0.2544**	-0.0378	-0.1170**	1.0000					
AC_TEN	-0.3517**	-0.0013	-0.1866**	-0.0834*	-0.1624**	1.0000				
SIZE	0.3962**	0.1778**	0.0455	-0.0627	0.2868**	-0.3261**	1.0000			
LEV	-0.0204	0.0591	0.0434	-0.0246	0.0743*	0.0540	0.0331	1.0000		
AEG	0.2534**	0.0609	0.0036	0.1229**	0.1792**	-0.1205**	0.2218**	-0.0476	1.0000	
BIG4	-0.2718**	0.0610	0.1638**	0.1066**	0.0561	0.0905*	-0.0613	0.0664	0.0575	1.0000

** <0.01 correlation is significant at 0.01 level

* <0.05 correlation is significant at 0.05 level

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพกำไร

Variables	Model 1		Model 2		ผลการทดสอบสมมติฐาน
	Coef.	t (sig.)	Coef.	t (sig.)	
Constant	2.39872	0.22 (0.827)	84.8318	4.74 (0.000***)	
AC_SIZE	1.95790	0.81 (0.418)	1.692157	0.69 (0.493)	ปฏิเสธสมมติฐาน H1
AC_GEN	-.0878206	-1.54 (0.124)	-0.09789	-1.69 (0.091*)	ยอมรับสมมติฐาน H2
AC_EXP	-.0766907	-0.93 (0.350)	-0.093398	-1.12 (0.263)	ปฏิเสธสมมติฐาน H3
AC_MEET	-.400033	-2.04 (0.041**)	-0.466312	-2.33 (0.020**)	ยอมรับสมมติฐาน H4
AC_TEN	0.049522	0.47 (0.641)	0.037086	0.35 (0.730)	ปฏิเสธสมมติฐาน H5
SIZE	–	–	0.048758	0.07 (0.945)	
LEV	–	–	0.847211	1.20 (0.232)	
AEG	–	–	-0.1121685	1.34 (0.181)	
BIG4	–	–	1.81660	0.58 (0.561)	
INDUS	Included		Included		
COUNT	Included		Included		
YEAR	Included		Included		
N	773		773		
R-square	0.6613		0.6631		
Prob > Chi2	0.0000		0.0000		

***, **, * ระดับนัยสำคัญที่ 0.01, 0.05, 0.10 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพกำไรพบว่า ขนาดหรือจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ IMT-GT ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพกำไร ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยในอดีตที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกของตัวแปรดังกล่าว (Agyei-Mensah, 2019; Albedal et al., 2020) โดยเมื่อพิจารณาจำนวนของคณะกรรมการพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนคณะกรรมการโดยเฉลี่ยโดยประมาณ 3 คน จึงเป็นไปได้ว่า บริษัทมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบตามข้อกำหนดขั้นต่ำของหน่วยงานกำกับดูแล ดังนั้นจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบจึงไม่แตกต่างกัน และไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไร (Kabkung et al., 2020) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาศรีษทปะเบียนในประเทศอินโดนีเซียเมื่อไม่นานมานี้ที่ไม่พบความสัมพันธ์เช่นกัน (Setiawan et al., 2020) ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงปฏิเสธสมมติฐาน H1 ในขณะที่ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบเพศหญิงและคุณภาพกำไร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 อันแสดงให้เห็นว่า การมีคณะกรรมการเพศหญิงในสัดส่วนสูงส่งผลให้บริษัทมีการจัดการกำไรลดลง หรืออีกนัยหนึ่งคือ การมีคุณภาพของกำไรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต (Kazemi Olum & Abdi, 2019; Setiawan et al., 2020; Tee & Kasipillai, 2021) จากความสัมพันธ์ดังกล่าวสนับสนุนหลักฐานการศึกษาในอดีตที่ว่า คณะกรรมการเพศหญิงมีความสามารถในการรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าเพศชาย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานด้วยความละเอียดและยึดหลักของความระมัดระวัง จึงเป็นผลดีต่อการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของผู้บริหาร (Gavious et al., 2012; Peni & Vähämaa, 2010; Srinidhi et al., 2011) ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงยอมรับสมมติฐาน H2

ในด้านความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงิน ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงินไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในอดีตที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกของตัวแปรดังกล่าว (Bala & Kumai, 2015; Mardessi & Fourati, 2020; Ngamchom, 2015) อย่างไรก็ตามผลการศึกษาให้ข้อสังเกตที่สนับสนุนหลักฐานในอดีตในมุมมองที่ว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงิน ตามหลักเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดนั้นอาจไม่เพียงพอ แต่ส่วนสำคัญคือต้องให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญของตนในการติดตามประเด็นการแก้ไขของบริษัทจากผลการตรวจสอบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพรายงานทางการเงินที่ดียิ่งขึ้น (Prasoetthap, 2022) ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงปฏิเสธสมมติฐาน H3 ในขณะที่เดียวกันการศึกษามหาสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความถี่ในการประชุมและคุณภาพกำไร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สอดคล้องกับผลการศึกษาบริษัทจดทะเบียน จากดัชนี S&P 500 ที่ได้พบว่า ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบส่งผลให้บริษัทมีระดับการจัดการกำไรลดลง (Xie et al., 2003) โดยจากผลการศึกษาสามารถตีความได้ว่า หากคณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมบ่อยครั้ง จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการวางแผนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการรายงานของบริษัท ซึ่งจะทำให้มีการรายงานทางข้อมูลการเงินที่มีคุณภาพมากขึ้น (Hariyanto, 2022) หากแต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาบริษัทในประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย (Al-Rassas & Kamardin, 2015; Setiawan et al., 2020; Susanto, 2016) ที่พบว่า ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลทำให้คุณภาพกำไรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้ผลการศึกษาที่มีความขัดแย้งกัน อาจเนื่องมาจากช่วงเวลาในการวิจัย โดยการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัท จึงทำให้เกิดการจัดการกำไรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ก็เพื่อลดทอนการแสดงผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้น (Lassoued & Khanchel, 2021; RYU & CHAE, 2022; Yan et al., 2022) ด้วยบทบาทของ

คณะกรรมการตรวจสอบจึงจำเป็นต้องมีการประชุมหารือถึงผลกระทบดังกล่าว เพื่อพัฒนาระบบการควบคุมภายใน และการสอบทานงบการเงินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ อันมีข้อสังเกตได้จากจำนวนความถี่ของการประชุมที่สูงกว่าข้อกำหนดพื้นฐาน ดังนั้นผลการศึกษาก็ยอมรับสมมติฐาน H4

ในด้านระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการตรวจสอบ การศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาทิศทางของค่าสัมประสิทธิ์กลับพบว่า ระยะเวลาดำรงตำแหน่งส่งผลให้มีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างเพิ่มขึ้น ซึ่งสนับสนุนข้อสังเกตในอดีตของ Nipper (2021) ที่พบว่า ประธานคณะกรรมการตรวจสอบที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งยาวนาน จะมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรให้มีมูลค่าสูงตามมาตรฐาน เพื่อรักษาภาพลักษณ์ของบริษัทและศักยภาพในการปฏิบัติงานของตน ดังนั้นผลการศึกษาก็ปฏิเสธสมมติฐาน H5

นอกเหนือจากนั้นแล้วในส่วนของผู้แปรควบคุม ผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของผู้แปรดังกล่าว กับคุณภาพกำไร อันประกอบด้วยขนาดของกิจการ ความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่พบว่า ปัจจัยดังกล่าวไม่ส่งผลต่อการจัดการกำไร และให้ข้อสังเกตว่า ขนาดของกิจการที่ใหญ่ขึ้นก็จะมี ความซับซ้อนทางธุรกิจมากขึ้น อาจไม่สามารถจัดการกำไรได้โดยง่าย อีกทั้งอัตราความเสี่ยงทางการเงินนั้นอาจไม่ได้สะท้อนความเสี่ยงที่แท้จริง เนื่องจากอาจมีวิธีการอื่นในการปรับอัตราดังกล่าว เพื่อหลีกเลี่ยงการเปิดเผยความเสี่ยงทางการเงิน (Boonkusol, Thongchan, & Singyam, 2019; Veronica, 2015) ในด้านอายุกิจการผลการศึกษาก็สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่ว่า อายุของกิจการไม่มีอิทธิพลต่อระดับการจัดการกำไรของบริษัท (Bassiouny, 2016; Indrachya & Faisal, 2017) นอกเหนือจากนี้ การศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของสำนักงานสอบขนาดใหญ่ (BIG4) กับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในอดีต (Bassiouny, 2016; Yan et al., 2022) อาจเนื่องจากอิทธิพลจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 อันเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยประสบมาก่อน ในการตรวจสอบของสำนักงานบัญชีทั้งสำนักงานขนาดใหญ่และขนาดเล็ก จึงมีอุปสรรคในการปฏิบัติงานเช่นกัน โดยจากการสัมภาษณ์สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่พบว่า มีปัญหาทั้งในเรื่องของการติดต่อกับลูกค้าและทีมตรวจสอบในรูปแบบออนไลน์ ทำให้ต้องใช้เวลามากกว่าปกติในการทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน รวมถึงปัญหาในการตรวจสอบเอกสาร ที่จำเป็นต้องใช้การตรวจในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Sawatrittrirong, 2021) จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ขนาดของสำนักงานบัญชีไม่ส่งผลต่อคุณภาพกำไรในช่วงของการศึกษา

5. อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย (IMT-GT) ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560 ถึง 2564 โดยมองถึงจุดรวมของข้อกำหนดหลักเกณฑ์พื้นฐานของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งสามประเทศ รวมถึงศึกษากลุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม TOP80/TOP100/SET100 ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทที่มีมูลค่าตลาดและสภาพคล่องในการซื้อขายสูงสุด จึงอยู่ในความสนใจของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ หากภายใต้กรอบความร่วมมือ IMT-GT มีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน รวมไปถึงความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกแล้วนั้น กลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีอาจเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงและวุฒิในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลทำให้บริษัทมีกำไรที่มีคุณภาพมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีเหตุผลเนื่องมาจากคณะกรรมการเพศหญิงมีความสามารถในการรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าเพศชาย จึงมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังมากกว่าคณะกรรมการเพศชาย (Gavious et al., 2012; Peni & Vähämaa, 2010; Srinidhi et al., 2011) รวมถึงในเรื่องของการสื่อสารและการติดตามการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร คณะกรรมการเพศหญิงอาจมีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีความประนีประนอม มีความละเอียดถี่ถ้วนในการกำกับดูแลการทำงาน อันจะส่งผลทำให้ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสมากขึ้น นอกเหนือจากนั้นแล้วการที่มีการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบบ่อยครั้ง ทำให้คณะกรรมการได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือกันถึงแนวทางในการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Kabkung et al., 2020) นอกจากนี้ความถี่ในการประชุมดังกล่าวยังอาจสะท้อนถึงประเด็นข้อผิดพลาดที่มีการตรวจพบในระหว่างปี โดยเฉพาะในช่วงที่มีผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูล โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์พบว่าผลกระทบจาก COVID-19 ทำบริษัทมีการจัดการกำไรเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างและการจัดการกำไรผ่านกิจกรรมดำเนินงาน เพื่อหลีกเลี่ยง/ลดทอนการแสดงผลขาดทุนที่เกิดขึ้น (Lassoued & Khanchel, 2021; Yan et al., 2022) อย่างไรก็ตามการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงิน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกับคุณภาพกำไร

ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแล ในการพิจารณาปรับหลักเกณฑ์พื้นฐานของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียน โดยจากข้อกำหนดเดิมของทั้งสามประเทศเกี่ยวกับจำนวนขั้นต่ำของคณะกรรมการความเชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการเงิน และวุฒิในการประชุม นั้น อาจไม่เพียงพอต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่บริษัทอาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาต่อหน่วยงานกำกับดูแลคือ อาจพิจารณากำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบเพศหญิงและเพิ่มวุฒิในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบจากหลักเกณฑ์เดิมสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสนับสนุนให้มีการรายงานข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ใช้งบการเงิน ในอีกแง่มุมหนึ่งผลการศึกษายังเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการในการสนับสนุนทฤษฎีตัวแทนและการพึ่งพาทรัพยากรบุคคล ซึ่งบริษัท/ผู้ถือหุ้นจะต้องมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนมากขึ้น ในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเป็นตัวแทนในการกำกับดูแล ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สอบทานข้อมูลทางการเงิน เพื่อที่จะสร้างความยั่งยืนให้กับกิจการมากกว่าเพียงแค่ทำตามข้อกำหนดพื้นฐานของหน่วยงานกำกับดูแล

6. ข้อจำกัดงานวิจัยและงานวิจัยในอนาคต

จากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่จัดอยู่ในอันดับ TOP80 และ TOP100 ของแต่ละประเทศ จึงอาจยังขาดการวิเคราะห์และสะท้อนถึงภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด รวมถึงบริษัทในกลุ่มธุรกิจ SME นอกเหนือจากนั้นในการวัดระดับของคุณภาพกำไร ผู้วิจัยได้มีการวัดด้วย Modified Jones Model เพียงตัวชี้วัดเดียวในการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นการขยายขอบเขตของข้อจำกัดดังกล่าว งานวิจัยในอนาคตผู้สนใจอาจขยายขอบเขตเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและตัวชี้วัดของคุณภาพกำไรอื่นต่อไป เพื่อให้สามารถสะท้อนความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

REFERENCES

- Acaranupong, K. (2019). A comparative study of earnings quality in ASEAN countries. *Journal of accounting profession JAP*, 15(47), 49–77.
- Agyei-Mensah, B. K. (2019). The effect of audit committee effectiveness and audit quality on corporate voluntary disclosure quality. *African Journal of Economic and Management Studies*, 10(1), 17–31. doi:10.1108/AJEMS-04-2018-0102
- Al-Rassas, A. H., & Kamardin, H. (2015). Internal and external audit attributes, audit committee characteristics, ownership concentration and earnings quality: Evidence from Malaysia. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(3), 458–470.
- Albedal, F., Hamdan, A. M., & Zureigat, Q. (2020). Audit committee characteristics and earnings quality: Evidence from Bahrain Bourse *Corporate governance models and applications in developing economies*, 23–49.
- Arunwutthipong, S. (2019). Earnings Quality. Retrieved from <https://rb.gy/ro5d0z>
- Badolato, P. G., Donelson, D. C., & Ege, M. (2014). Audit committee financial expertise and earnings management: The role of status. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2–3), 208–230. doi:10.1016/j.jacceco.2014.08.006
- Bae, K. H., Tan, H., & Welker, M. (2008). International GAAP differences: The impact on foreign analysts. *The Accounting Review*, 83(3), 593–628.
- Bala, H., & Kumai, B. (2015). Audit committee characteristics and earnings quality of listed food and beverages firms in Nigeria. *International Journal of Accounting, Auditing and Taxation*, 2(8), 216–227.
- Bartov, E., Gul, F. A., & Tsui, J. S. L. (2000). Discretionary-accruals models and audit qualifications. *Journal of Accounting and Economics*, 30(3), 421–452. doi:10.1016/S0165-4101(01)00015-5
- Bassiouny, S. W. (2016). The impact of firm characteristics on earnings management: an empirical study on the listed firms in Egypt. *Journal of Business and Retail Management Research*, 10(3), 34–45.
- Boone, J. P., Khurana, I. K., & Raman, K. (2010). Do the Big 4 and the second-tier firms provide audits of similar quality? *Journal of Accounting and Public Policy*, 29(4), 330–352.
- Boonlert-U-Thai, K., & Phakdee, A. (2019). Audit Committee, Abroad Education, and Accounting Conservatism. *Journal of Business Administration*, 42(162), 1–25.
- Boonkusol, B., Thongchan, S., & Singyam, P. (2019). THE RELATIONSHIP BETWEEN CHARACTERISTICS OF CHAIRMAN AND EARNINGS QUALITY. *Journal of Buddhist Education and Research*, 5(2), 289–400.
- Braswell, M. (2018). Audit Committee Member Tenure and Earnings Management. *International Review of Accounting, Banking & Finance*, 10(1/2), 43–71.

- Bursa Malaysia. Bursa Malaysia Index Series. Retrieved from www.bursamalaysia.com/trade/our_products_services/indices/bursa_malaysia_index_series
- Charoenkitjarukorn, P. (2013). Sarbanes-Oxley Act and Overseas Corporate Governance towards good governance in Thailand. *Chulalongkorn Business Review*, 35(138), 92–119.
- DeAngelo, L. E. (1986). Accounting numbers as market valuation substitutes: A study of management buyouts of public stockholders. *ACCOUNTING REVIEW*, 61(3), 400–420.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, 70(2), 193–225.
- Gavious, I., Segev, E., & Yosef, R. (2012). Female directors and earnings management in high-technology firms. *Pacific Accounting Review*, 24(1), 4–32. doi:10.1108/01140581211221533.
- Hamdan, A. (2020). The role of the audit committee in improving earnings quality: The case of industrial companies in GCC. *Journal of International Studies*, 13(2), 127–138.
- Hariyanto, W. (2022). Mechanism Effect Corporate Governance and Characteristics Company on Disclosure Intellectual Capital on Registered Pharmaceutical Companies on the Indonesia Stock Exchange. *Journal of Economics, Finance And Management Studies*, 5, 58–66.
- Healy, P. M. (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions. *Journal of Accounting and Economics*, 7(1–3), 85–107. doi:10.1016/0165-4101(85)90029-1
- Husted, B. W., & de Sousa-Filho, J. M. (2019). Board structure and environmental, social, and governance disclosure in Latin America. *Journal of Business Research*, 102, 220–227.
- Indonesia Stock Exchange. Stock Index. Retrieved from www.idx.co.id/en/market-data/stocks-data/stock-index
- Indracahya, E., & Faisol, D. A. (2017). The Effect of Good Corporate Governance Elements, Leverage, Firm Age, Company Size and Profitability On Earning Management. *Profita*, 10(2), 203–227.
- International Finance Corporation. (2018). INDONESIA CORPORATE GOVERNANCE MANUAL. Retrieved from www.abnrlaw.com/files/document/Indonesia_CG+Manual_2nd_Edition.pdf
- Jensen, M. C. (2010). Value maximization, stakeholder theory, and the corporate objective function. *Journal of applied corporate finance*, 22(1), 32–42.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *JOURNAL OF FINANCIAL ECONOMICS*, 3(4), 305–360. doi:10.1016/0304-405X(76)90026-X
- Jones, J. J. (1991). Earnings Management During Import Relief Investigations. *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193–228. doi:10.2307/2491047
- Kabkung, S., Meeampol, S., & Pajongwong, P. (2020). The Relationship Between Board Characteristic, Audit Committee Characteristics and Earning Quality Of Listed Companies in the Stock Exchange Of Thailand. *Rangsit Graduate Research Conference: RGRC*, 15, 1695–1706.

- Kalbuana, N., Suryati, A., & Pertiwi, C. P. A. (2022). Effect of Company Age, Audit Quality, Leverage and Profitability on Earnings Management. *International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAAR)*, 6(1), 305–315.
- Kazemi Olum, M., & Abdi, M. (2019). Impacts of gender diversity in board of directors and audit committee on earnings quality. *Journal of Knowledge Accounting*, 10(1), 137–168.
- Krishnan, G. V. (2003). Audit quality and the pricing of discretionary accruals. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 22(1), 109–126.
- Lassoued, N., & Khanchel, I. (2021). Impact of COVID-19 pandemic on earnings management: An evidence from financial reporting in European firms. *Global Business Review*, 1–25. doi.org/10.1177/09721509211053491
- Leekamjorn, S. (2018). *The relationship between audit committee characteristics and earnings quality of companies listed on the top 100 companies and the market for alternative investment (MAI) on the Stock Exchange of Thailand*. Thammasat University. Retrieved from doi: 10.14457/TU.the.2018.94
- Lopes, A. P. (2018). Audit quality and earnings management. *Athens Journal of Business & Economics*, 4(2), 179–192
- Mankan, N. (2015). *The association between earnings quality and security returns : empirical evidence from the ex-post Thailand financial crisis in 1997*. (Master degree of Accountancy), Prince of Songkla University. Retrieved from <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/11468>
- Mardessi, S. M., & Fourati, Y. M. (2020). The impact of audit committee on real earnings management: Evidence from Netherlands. *Corporate Governance*, 4(1), 33–46.
- Mardjono, E. S., & Chen, Y.-S. (2020). Earning management and the effect characteristics of audit committee, independent commissioners: Evidence from Indonesia. *International Journal of Business and Society*, 21(2), 569–587.
- Mohd Saleh, N., Mohd Iskandar, T., & Mohid Rahmat, M. (2007). Audit committee characteristics and earnings management: evidence from Malaysia. *Asian Review of Accounting*, 15(2), 147–163. doi:10.1108/13217340710823369
- Muenkaew, T. (2019). *THE RELATIONSHIPS BETWEEN PROFITABILITY RATIOS THAT AFFECT TO STOCK PRICE CHANGES OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND IN THE CONSUMER PRODUCTS INDUSTRY GROUP*. (Master Degree of Accountancy), Sripatum University. Retrieved from <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/7070>
- Ngamchom, W. (2015). Impact of Board Effectiveness and Shareholders Structure on Earnings Management in Thailand. *Review of Integrative Business and Economics Research*, 4(2), 342–354.
- Nipper, M. (2021). The role of audit committee chair tenure—A German perspective. *International journal of auditing*, 25(3), 716–732.

- Onyabe, J. M., Okpanachi, J., Nyor, T., Yahaya, O. A., & Ahmed, M. (2018). Effect of Audit Committee Tenure on Financial Reporting Quality of Listed Deposit Money Banks in Nigeria. *European Scientific Journal*, 14(4), 1857–2431.
- Peasnell, K. V., Pope, P. F., & Young, S. (2000). Detecting earnings management using cross-sectional abnormal accruals models. *Accounting and Business Research*, 30(4), 313–326. doi:10.1080/00014788.2000.9728949
- Peni, E., & Vähämaa, S. (2010). Female executives and earnings management. *Managerial Finance*, 36(7), 629–645. doi: 10.1108/03074351011050343
- Pfeffer, J. (1972). Size and composition of corporate boards of directors. *Administrative Science Quarterly*, 17, 218–229.
- Phattanapunyawat, Y. (2019). *Relationship of Accounting Information with Earnings Quality of The Companies listed on the Scock Exchange of Thailand (SET INDEX CLMV)*. (Degree of Master of Accountancy Program), Dhurakij Pundit University. Retrieved from <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Yotsaphat.Pha.pdf>
- Phetruen, W. (2018). Earnings Management Behaviour and Related Factors. *Journal of Business, Economics and Communications*, 13(1), 29–40.
- Piyawiboon, C. (2016). Impacts of Audit Committee Effectiveness and Audit Quality on Earnings Quality of Listed Companies in Stock Exchange of Thailand. (Doctor of Business Administration), Rajamangala University of Technology Rattanakosin. Retrieved from chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/1025/fulltext_dissertation_99.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Prasoetthap, V. (2022). The Influence of Audit Committee Characteristics on Modified Audit Opinion in Thailand. *Santapol College Academic Journal*, 8(2), 14–24.
- Sawatrittiron, S. (2021). OBSTACLES IN AUDITING WORK CAUSED BY THE COVID-19 PANDEMIC. (MASTER OF ACCOUNTING), THAMMASAT UNIVERSITY.
- Securities Commission Malaysia. (2021). Malaysian Code on Corporate Governance. Retrieved from www.sc.com.my/api/documentms/download.ashx?id=239e5ea1-a258-4db8-a9e2-41c215bdb776
- Setiawan, D., Phua, L. K., Chee, H. K., & Trinugroho, I. (2020). The effect of audit committee characteristics on earnings management: the case of Indonesia. *Afro-Asian Journal of Finance and Accounting*, 10(4), 447–463.
- Srinidhi, B., Gul, F. A., & Tsui, J. (2011). Female directors and earnings quality. *Contemporary Accounting Research*, 28(5), 1610–1644.
- Suffian, M. T. M., & Sanusi, Z. M. (2015). Real earnings management and firm value: Empirical evidence from Malaysia. *Management & Accounting Review (MAR)*, 14(1), 25–47.

- Susanto, Y. K. (2016). The effect of audit committees and corporate governance on earnings management: evidence from Indonesia manufacturing industry. *International Journal of Business, Economics and Law*, 10(1), 32–37.
- Tangjitprom, N. (2012). Earnings management and firm value: the role of investor protection and corporate governance. *Unpublished PhD thesis, School of Business Administration, National Institute of Development Administration, Thailand*.
- Tee, C. M., & Kasipillai, J. (2021). Female directors' monitoring and earnings quality: the moderating effect of political connections and family ownership. *International Journal of Manpower*, 43(5), 1085–1107.
- The Securities and Exchange Commission. (2017). Corporate Governance Code for listed companies 2017. Retrieved from www.sec.or.th/cgthailand/TH/Documents/Regulation/CGCode.pdf
- The Stock Exchange of Thailand. (2023). Audit Committee. Retrieved from www.set.or.th/th/listing/listed-company/simplified-regulations/maintaining-status/audit-committee
- The Stock Exchange of Thailand. Retrieved from <https://www.set.or.th/en/market/index/set100/overview>
- Treratdilokkul, P., & Petchchedchoo, P. (2019). CAPITAL STRUCTURE, DIVIDEND POLICY AND EARNINGS QUALITY OF THAI LISTED COMPANIES IN STOCK EXCHANGE OF THAILAND. *Suthiparithat Journal*, 33(106), 70–91.
- Veronica, A. (2015). The influence of leverage and its size on the earnings management. *Research journal of Finance and Accounting*, 6(8), 159–167.
- Xie, B., Davidson III, W. N., & DaDalt, P. J. (2003). Earnings management and corporate governance: the role of the board and the audit committee. *Journal of Corporate Finance*, 9(3), 295–316.
- Yan, H., Liu, Z., Wang, H., Zhang, X., & Zheng, X. (2022). How does the COVID-19 affect earnings management: empirical evidence from China. *Research in International Business and Finance*, 63, 1–13.

